

glasilo delovne organizacije tovarne obutve **Peko** tržič

DEVETMESEČNIM REZULTATOM NA ROB

Krepko smo že v zadnjem četrtletju leta 1981, prvega leta novega petletnega planskega obdobja. Nedavno smo na zborih opazovali števila, ki so predstavljala dinarske, procentne oziroma indeksne in dolarske vrednosti našega dela. Razlagalci smo jih skušali komentirati in oživiti razpravo o njih pa nam ni uspelo, vsaj na večini zborov ne.

Ali potem moremo zapisati, da smo z našim delom in rezultati dela povsem zadovoljni? Pričakovali smo kakšno besedo o letu, ki nas čaka, na katerega se moramo še posebej pripraviti, in na naslednjega še bolj, itd. Pripravljamo investicijo »LOKA«. Vemo kako je z investicijami, širša družbena kontrola bo preverila vsako trditev o primernosti, realnosti investicije, o izpolnjevanju predpisanih kriterijev. Načrtovana investicija naj bi v marsičem spremenila pogoje našega dela.

Govorili smo o izvoznih težavah, o resnih težavah ki pestijo preskrbo proizvodnje z ustreznimi reprodukcijskimi materiali. O podobnih problemih govorijo »na televiziji«, »na radiu« itd. Kakor, da so to problemi, s katerimi naj se ukvarjajo samo nekateri politiki in gospodarstveniki.

Ali se nas vseh to res ne tiče? Ali potem sploh lahko razumemo, zakaj moramo tolikokrat spreminjati operativne plane, ki tako negativno vplivajo na doseganje norme, na produktivnost itd. Ali lahko razumemo, da morajo biti naši izdelki kar najboljše kvalitete, zakaj le take lahko izvažamo na zapad, ali sploh kaj razumemo, oziroma smo pripravljeni razumeti!

Ali se zavedamo, kaj pomeni slabo izkoriščani delovni čas? To pomeni predvsem nižjo produktivnost, dražje izdelke, če hočemo ob tem živeti z normalno debelo kuro. To nadalje pomeni nekonkurenčnost na zunanjih tržiščih. Ali smo se že kdaj vprašali zakaj je recimo kvadratni meter opaža na Koroškem cenejši kot pri nas, iz nekega usmiljenja do nas gotovo ne. Odgovor je na dlani, proizvodni stroški so nižji. Kaj vse pa so proizvodni stroški nam ni potrebno posebej razlagati. Ali pa!

Živimo v svetu visokih indeksov. O takih indeksih smo govorili tudi na zborih. Ocenili smo, da so rezultati naših prizadevanj. Res je, produktivnost smo dvignili za 2%. Vendar moramo naše rezultate preverjati na mednarodni ravni, če se je istočasno vsem na svetu dvignila produktivnost za 2%, smo v odnosu do sveta ostali na istem mestu, če se je ostalim dvignila za več kot dva odstotka smo celo nazadovali, napredovali bomo le, če bomo vsesplošno kvaliteto našega dela dvignili hitreje kot ostali svet. Če že ne svet v pravem pomenu besede, vsaj tiste države, kamor želimo prodajati. Če želimo dohodkovno dobro prodajati v Nemčiji, moramo izdelovati boljše čevlje kot Nemci, moramo biti cenejši, moramo biti poslovno na višji ravni kot ostali prodajalci na nemškem trgu. Torej cilji so postavljeni. Zakaj so nam vsem ti cilji tako daleč, to premislimo pa bomo našli napotila za naše delo.

Bivamo v čedalje večjem neredu, vedno večji nesnagi. Mimo tovarne ne teče več Bistrica temveč smrdeča tekočina nedoločljivih barv. Vsak dan hodimo po nesnagi, ki smo jo sami povzročili. Več minut pred drugo uro zastrupljamo zrak s prižganimi avtomobili. V tako nediscipliniranem okolju ne moremo biti disciplinirani. V takem prostoru smo komaj lahko še ljudje. Za vse to krivimo nekoga tretjega. Tisti tretji ima ime, naše ime.

PREMALO POBUD

Delovna skupina pri CK ZKS, ki jo vodi izvršni sekretar predsedstva Bojan Klemenčič, je v sredo 14. oktobra obiskala našo delovno organizacijo. Skupino so spremljali tudi: medobčinski sekretar ZKS za Gorenjsko Zdravko Krvina, sekretar občinskega komiteja ZKS Tržič Janez Piškur in predsednik občinske konference ZKS Tržič Marjan Bizjak.

V razgovorih s komunisti delovne skupnosti skupnih služb in tozda Obutev je bilo nakazanih mnogo problemov in nalog. Iz razgovora pa so želeli zvedeti predvsem kako učinkoviti so komunisti pri reševanju vsakodnevnih problemov, doseganju rezultatov in reševanju težav, ki nastajajo predvsem pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali.

V pogovoru je bilo veliko izrečenega o izvozu. Resno namreč zaostajamo pri doseganju načrtovanega izvoza predvsem preko mešanega podjetja AFIS. Zavedati se moramo, da je povečevanje izvoza, predvsem na konvertibilna tržišča ter zmanjševanje uvoza, trajna usmeritev vsega gospodarstva. Komunisti tozda Obutev so goste seznanili s težavami, ki jih spremljajo vsakodnevno v proizvodnji.

Da bi dosegali planske obveznosti je treba dnevno menjavati proizvodnjo, da se dosegajo količinski plani, motnje pa vplivajo na kvaliteto, kar pa je delno posledica tudi slabša kakovost surovin.

Ugotovitve delovne skupine CK ZKS pa so obravnavali na razširjeni seji občinske konference tržičskih komunistov v četrtek 29. oktobra. Seje se je udeležil France Popit, Zdravko Krvina, Ivanka Šulgaj, Bojan Klemenčič, člani občinske konference zveze komunistov, sekretarji osnovnih organizacij in nekateri poslovodni delavci delovnih organizacij v Tržiču.

Komunisti so se odkrito pogovorili o slabostih in ugotovitvah delovne skupine. France Popit je poudaril odgovornost komunistov pri pripravi planov za prihodnje leto. Plani morajo biti realni, upoštevati morajo zaostrene gospodarske razmere, predvsem pa težko devizno situacijo, sprejeti pa jih morajo delavci in biti seznanjeni z njimi, ker bodo le tako lahko ustvarjalni.

Čestitamo ob

Dnevu republike

IZ SLUŽBE VARSTVA PRI DELU

POGLED NA ŠKODLJIVOSTI

V lanskem letu smo v sodelovanju z Inštitutom za varstvo pri delu in varstvo okolja iz Maribora opravili v vsej tovarni obsežne meritve delovnih pogojev. Za vsako delovno mesto ali grupo mest s podobnimi delovnimi pogoji je bilo v letnem in zimskem času izmerjena temperatura, vlaga in hitrost gibanja zraka, osvetlitev, ropot, po potrebi pa še prah in prisotnost škodljivih plinov. Občasna kontrola teh obremenitev na delovnem mestu je že predpisana z zakonom o varstvu pri delu. Za posamezni parameter kot je temperatura, osvetlitev itd., so predpisane meje, v katerih je delo varno, zdravo in najbolj učinkovito. Kjer izmerjeni rezultati odstopajo od predpisanih mej je treba z tehničnimi in organizacijskimi prijemi vzpostaviti normalne delovne pogoje. Pri tem dostikrat naletimo na problem, ki je zelo težko rešljiv ali je reševanje tega nesmiselno.

Primer težkorešljivega stanja je npr. drag in zapleten stroj, ki oddaja prekomerni nivo hrupa. Če na tržišču ni najti stroja, ki bi oddajal le dovoljen nivo hrupa, potem nam ostane edino orožje zvočna izolacija stroja, ki je žal še vsak primer posebej bolj eksperiment kot pot do sigurne rešitve. Zakon zahteva, da delavca zaščitimo z antifon slušalkami in da z zdravniškimi pregledi bedimo nad njegovim zdravjem oziroma morebitnimi posledicami škodljivosti. Med škodljivosti, ki jih je nesmiselno reševati pa bi lahko šteli razvijanje fotomaterialov kjer je močna obremenitev vida.

Poleg del, pri katerih smo pričakovali eno od škodljivosti blizu ali izven predpisanih smo z lanskimi meritvami pomerili obremenitve za zdravje na večini delovnih mest. Že takrat smo imeli v mislih, da je dosedanje ocenjevanje otežujočih delovnih

pogojev izdelano brez točnih meritev. Posamezne škodljivosti morda niso prinašale skupini ocen takega vpliva, kot se je pokazalo v dolgoletni praksi pri specializiranih organizacijah za ocenjevanje otežujočih pogojev. Čeprav je dosedanje ocene, ki so sestavni del meril za razporejanje osebnega dohodka treba gledati kot nekaj najboljšega za pogoje in podatke, na osnovi katerih so bile izdelane, smo z Zavodom za zdravstveno varstvo izdelali nove ocene. Te so izdelane na osnovi meritev, opisanih v prvem delu sestavka. Te ocene ali rangiranje je bilo izvedeno popolnoma neodvisno od sedanjih še veljavnih. Toplotno okolje, razsvetljava, ropot, vibracije, aerosoli, plini in pare so ocenjeni na osnovi rezultatov meritev. Le teža dela, umazanost, možnost za prehlad in nesreče so ocenjeni še tabelarično, saj bi bile meritve za večino teh parametrov nesmiselne. Še večji korak k točni oceni fizioloških obremenitev pa je v razdelitvi osemurnega delavnika v posamezne faze. To pomeni, da niso ocenjena le posamezna delovna mesta ampak delovne operacije, njihov zbir pa predstavlja s številom izraženo obremenitev na delovnem mestu.

Ko bodo opravljeni še zadnji izračuni in morebitni popravki bodo nove ocene pripravljene za uporabo pri merilih za razporejanje osebnega dohodka. Če bo ta tabela novih ocen uporabljena, potem se moramo že naprej pripraviti na določene premike po lestvici kategorij. Ti premiki ne bodo zviševali ali zniževali skupni seštevek kategorij vseh delavcev ampak, je namen, da se vzpostavi pravičnejši odnos med njimi, ki temelji na preciznih strokovnih meritvah in opazovanjih.

B. R.

SPREMLJAMO DOGODKE

17. novembra 1947 je po novozgrajeni progi Šamac-Sarajevo zapeljal prvi vlak. Progo dolgo 277 km, je s prostovoljnim delom zgradilo 217.000 mladincev iz vseh delov Jugoslavije in 5680 brigadirjev iz tujine.

19. novembra 1944 so proglasili maršala Tita za narodnega heroja Jugoslavije.

20. novembra 1945 se je v Nürnbergu začelo sojenje nacističnim vojnim zločincem, ki je trajalo do 30. septembra 1946. Mednarodno vojaško sodišče so sestavljali predstavniki SZ, ZDA, Velike Britanije in Francije. Obtoženih je bilo 24 nemških vojnih zločincev. Jugoslavija je v Nürnberg poslala delegacijo in z njo sodelovala v procesu.

24. novembra 1963 je Jack Ruby v Dallasu ubil Leeja Harveya Osvalda, ki je bil obtožen, da je ubil ameriškega predsednika Johna Kenedyja.

26. novembra 1942 se je v Bihaću začelo v navzočnosti 54 delegatov iz Srbije, Hrvatske, Črne gore ter Bosne in Hercegovine I. zasedanje AVNOJ. Delegati iz Slovenije in Makedonije na zasedanje niso mogli priti. Po razpravi o organizaciji in vlogi AVNOJ so sprejeli resolucijo, v kateri so ugotovili, da je konstituiranje AVNOJ najvišji izraz čvrste enotnosti narodov Jugoslavije, njegova naloga pa vodstvo boja za njihovo osvoboditev in enakopravnost v bratski skupnosti.

29. november 1943. V jajcu se je začelo II. zasedanje AVNOJ (Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije). Sprejelo je odlok, da postane AVNOJ vrhovno zakonodajno in izvršno predstavniško telo Jugoslavije, da bo Jugoslavija fede-

rativna država, begunski kraljevski vladi pa je odreklo pravice zakonite jugoslovanske vlade. Svet je imenoval Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije kot prvo ljudsko vlado. Potrdil je odloke o priključitvi Istre, Hrvatskega in Slovenskega primorja k Jugoslaviji. Dal je priznanje narodnoosvobodilni vojski in njenemu poveljniku Josipu Brozu Titu in mu na predlog Josipa Vidmarja, podelil naslov maršala. II. zasedanju AVNOJ je prisostvovalo 17 delegatov iz Slovenije: Avšič Jaka, Breclj Marjan, Fajfar Tone, Jakac Božidar, Jeras Josip, Kardelj Edvard, Lubej Franc, Lunaček Pavel, Mikuž Metod, Novak Ivan-Očka, Polič Zoran, Rus Josip, Šlander Mica, Vavpetič Lado in Vidmar Josip.

29. november 1945. Ustavodajna skupščina je na svojem zasedanju razglasila Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo. S tem je bila v imenu vseh narodov Jugoslavije ukinjena monarhija, kralju Petru II. in dinastiji Karadjordjevičev pa so bile odvzete vse ustavne pravice.

1. decembra 1918 so v Beogradu objavili združitev Srbov, Hrvatov in Slovencev v kraljevino SHS pod dinastijo Karadjordjevičev.

3. decembra 1967 so v Capetownu sporočili, da je v bolnišnici Groote Shurr dr. Christiann Barnardu uspela prva presaditev človeškega srca.

5. decembra 1901 se je rodil Walt Disney, ustvarjalec moderne filmske risanke.

11. decembra 1756 se je rodil prvi slovenski dramatik Anton Tomaž Linhart. Bil je član obnovljene Akademije operosorum. Ob Zoisovi podpori je napisal prvo kritično zgodovino Slovencev in prvi slovenski komediji »Županova Micka« in »Ta veseli dan ali Maticek se ženi«. Umrli je leta 1795.

VSEH MRTVIH DAN

To je tisti jesenski dan, ko obiščemo grobove svojih dragih.

Spominjamo se vseh tistih, ki nam jih je smrt neusmiljeno iztrgala od nas.

Spominjamo se vseh, ki so padli za to, da nam je danes lepo.

Osnovnošolci 3. razredov šole heroja Grajzerja so se poklonili delavcem Peka, ki jim je sovražnikova puška pretrgala življenjsko nit.

Mladina ve o težkih časih, o žrtvah za našo sedanost in prihodnost.

NAŠI REZULTATI V PRIMERJAVI Z DRUGIMI

Z informacijo o devetmesečnem poslovanju smo se seznanili z doseženimi rezultati naše delovne organizacije in posameznih tozd in DSSS. Da pa bomo dosežene rezultate pravilno vrednotili in ocenili, posredujemo še nekaj primerjalnih kazalcev naše delovne organizacije z delovnima organizacijama Planiko in Alpino.

		DO Peko	Planika	Alpina
Dohodek na delavca:	1980	189.337	228.690	210.136
din	1981	258.389	286.887	276.803
	Ind	136	125	132
Čisti dohodek na del:	1980	137.108	169.669	160.379
din	1981	184.528	209.180	200.166
	Ind	135	123	125
Akumulacija na del:	1980	36.650	68.142	46.750
din	1981	67.519	87.698	57.231
	Ind	184	128	122
Osnovna sr. na del.:	1980	226.155	207.620	194.951
din	1981	290.124	263.671	255.492
	Ind	128	126	131
Popr. čisti OD na del:	1980	7.206	7.687	7.473
din	1981	9.326	9.924	9.724
	Ind	129	129	130

Ugotovimo lahko, da smo sicer dosegli najvišje stopnje rasti dohodka, čistega dohodka in akumulacije, da pa gledano absolutno po vrednosti še nismo dosegli višine dohodka, čistega dohodka in akumulacije Planike. Zato naj bo eden izmed naših ciljev usmerjen tudi v to smer, posebno še ker razpolagamo z boljše opremljenostjo osnovnih sredstev.

Naše gospodarjenje prvega polletja pa lahko primerjamo še širše in sicer kakšno mesto po kazalcu dohodek na delavca, osebnem dohodku in poprečno uporabljenih sredstvih na delavca je posamezna tozd dosegla v grupaciji. Posamezne tozd so po svoji dejavnosti razvrščene v grupacijo v okviru katere so organizacije združenega dela enakih dejavnosti cele Jugoslavije.

		Dosežena mesta v grupaciji			
tozd	naziv grupacije	Štev. tozd dohodek na v grupaciji delavca	izpl. čisti OD na del.	popr. up. sr. na delavca	
Obutev	proizv. usnjene obutve	132	20	7	21
Poliuretan	ostala predelava plast. mas	153	53	37	72
Gumoplast	predelava kavčuka	67	21	10	36
Trbovlje	proizvod. obutve	132	77	49	96
Budučnost	proizvod. obutve	132	86	76	79
Orodjarna	proizv. orodja	156	87	61	149
Komerciala	trg. na debelo s kožo in ob.	19	7	10	1
Mreža	trg na drobno s kožo in ob.	37	2	1	9

Najboljšo uvrstitev v svoji grupaciji sta dosegli po doseženem dohodku na delavca tozd Mreža in Obutev, med prvo polovico v svoji skupini so še tozd Gumoplast, Poliuretan in Komerciala. Ali so si naše tozd s svojimi doseženimi devetmesečnimi rezultati poslovanja svoje mesto v grupaciji izboljšale pa bomo zvedeli čez mesec ali dva, ko nam bo služba družbenega knjigovodstva posredovala obdelane devetmesečne rezultate.

iz finančnega sektorja

CESTNO PROMETNA VARNOST NA GORENJSKEM

Cestni promet na Gorenjskem nenehno narašča zaradi stalne rasti števila pri nas registriranih motornih vozil ter velikega števila turističnega in tranzitnega prometa.

V letu 1980 imamo registriranih že 41.755 osebnih avtomobilov, 7.046 motornih koles, 2.222 tovornih avtomobilov, 296 avtobusov, 222 prikolic in še 469 drugih vozil (specialna vozila, delovna vozila, vlačilci in traktorji). Tako se je v zadnjih desetih letih povečalo število registriranih motornih vozil približno za 70 %. Tudi število voznikov motornih vozil je naraslo v tem obdobju za približno 80 %. Evidentiranih imamo 61.627 voznikov motornih vozil, kmetijskih traktorjev, koles z motorji, delovnih strojev in motokultivatorjev.

Poleg vozil, registriranih v vseh petih občinah Gorenjske in drugih registrskih območjih SR Slovenije ter drugih republikah in pokrajinah v SFRJ, so v prometu na naših cestah znatno udeležena tudi tuja motorna vozila. Leta 1980 je na mejnih prehodih Gorenjske vstopilo in izstopilo skupno 2.345.028 motornih vozil, med katerimi je največ tujih.

Cestno omrežje v splošnem ne ustreza in ne sledi naraščanju prometa ter postaja vedno večja ovira za odvijanje prometa, istočasno pa je za uporabnike cest tudi nevarno. Ceste na Gorenjskem so nevarne. Tehnični elementi cest ne ustrezajo sodobnemu prometu. Za naraščajoči promet in večje hitrosti so vozišča preozka. Nepreglednih in slabo speljanih zavojev je veliko. Večina je tudi preostrih. Na več kot 10 % dolžine teh cest so prestrmi vzponi itd. Izredno obremenjena mednarodna cesta M 1 poteka skozi številna naselja, ki nimajo ustreznih obvozo. Na vsak km te ceste pride približno po 10 priključkov.

Vedno bolj primanjkuje denarnih sredstev za izgradnjo sodobnejših, varnejših in propustnejših cest. Tudi vzdrževanje obstoječe cestne infrastrukture povzroča težave. Vzrok temu so v veliki meri tudi neustrezni sistemi financiranja, dalje prepočasen prenos tovora iz cest na železnico, kakor tudi neodgovoren odnos do tehničnega urejanja prometa v naseljih, pomanjkanje sredstev za uspešnejšo notranjo kontrolo v OZD itd. Kljub objektivnim in nekatere subjektivnim težavam pri razvoju prometa pa menimo, da so družbena prizadevanja na tem področju očitna, saj je tovrstna problematika povsem aktualna in se ji posveča precej pozornosti. Gospodarstvo se zaveda, da je promet močan neodvisnik njegovega razvoja.

Stanje prometne varnosti na Gorenjskem je zelo pogojeno od določenih specifičnosti kot so tranzitni značaj turističnega prometa, maloobmejni promet, močan razvoj industrije v mestih, številne športne in turistične prireditve itd. Tudi prilično visok standard ljudi prispeva nagle večanju števila voznikov in motornih vozil.

II. PROMETNE NEZGODE

Do leta 1972 so na Gorenjskem kot tudi po vsej Sloveniji prometne nezgode iz leta v leto naraščale. Po letu 1972 pa se je skupno število vseh prometnih nezgod z materialno škodo, smrtnim izidom in telesnimi poškodbami kljub povečanju prometa in ob nebstveno zboljšanih prometno-tehničnih pogojih prvič v povojnem obdobju v primerjavi s predhodnimi leti zmanjšalo. Trend gibanja skupnega števila prometnih nezgod s smrtnim izidom in telesnimi poškodbami je bil v zadnjih letih nekoliko drugačen.

Za statistični prikaz prometne varnosti gledano po posledicah prometnih nezgod, bomo navedli podatke iz letnega poročila UNZ Kranj za leto 1980. Analiza prometnih nezgod iz območja Gorenjske nam je dala sledeče rezultate. Pripetilo se je skupno 498 nezgod, v katerih je 53 oseb umrlo, 609 pa jih je bilo telesno poškodovano. Skupna materialna škoda znaša ca. 2.073.000 dinarjev. Če te podatke primerjamo z letom 1979, ugotovimo porast v letu 1980 za devet nezgod skupno in dva mrtva udeleženca, medtem ko je telesno poškodovanih 31 oseb manj. V naselju se je zgodilo skoraj polovica več nezgod kot izven naselja (340 – 158). Na magistralnih cestah je bilo 130 nezgod, na regionalnih cestah je bilo 176 nezgod in na lokalnih ter mestnih 192 nezgod.

V prometu je bilo največ mrtvih voznikov osebnih avtomobilov (17), dalje sopotnikov (16), pešcev (7), kolesarjev (6), motoristov (4), voznikov kamiona (2) in samo en traktorist. Za razliko od drugih registrskih območij imamo bistveno manj ogrožene pešce in traktoriste, kar v preteklih letih ni bilo tako. Največ ljudi je umrlo na magistralnih cestah.

Na območju občine Kranj je umrlo skupno 28 udeležencev v prometu, občine Jesenice 13, Radovljice 7, Škofje Loke 4 in Trzin 1 udeleženec.

Vzroki nezgod so hujše kršitve predpisov po sledečem vrstnem redu: neprimerna hitrost, vpliv alkohola, izsiljevanje prednosti, nepravilno prehitevanje itd.

V prometnih nezgodah je bilo udeleženih med drugimi tudi 129 otrok in mladoletnikov. Dva sta bila mrtva, ostali pa telesno poškodovani. V 44 nezgodah so bili povzročitelji otroci in mladoletniki ali posredno tudi starši in skrbniki.

Kljub velikemu tranzitu tujih vozil, je bilo na Gorenjskem v lanskem letu le 27 nezgod z udeležbo tujcev. V 12 primerih so bili tuji vozniki povzročitelji nezgod. Povzročili niso nobene nezgode s smrtnim izidom.

SKUPINA ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

ZAKAJ SE NE ZNAMO VESELITI BREZ ALKOHOLA

Razmere pri nas so take, da okolje ostreje obsoja alkoholizem pri ženskah kot pri moških. Ni še dolgo tega, kar so po gostilnah pili skorajda izključno moški. Danes so se navade že dokaj spremenile. Pogosto popivajo mladi fantje in dekleta, ženske so se vključile v razne oblike javnega udejstvovanja in tudi v pivske navade so se vključile.

Za vse velja, da postanejo alkoholiki po daljšem priložnostnem, zmernem, ... pitju. Vemo, da ni zabav brez pitja, pa naj bo to 8. marec, rojstni dan, novo leto ali karkoli podobnega – veselega ali žalostnega. Tudi po naših stanovanjih imamo zaloge takih in drugačnih alkoholnih pijač in začudeno pogledamo obiskovalca ali obiskovalko, ki odkloni alkohol. Tako se zgodi, da človek pogosto niti ne upa odkloniti pijače in sčasoma se jo tako privadi, da jo že potrebuje.

Tudi jaz sem bila ena tistih, ki se je pri petnajstih letih zaposlila in začela zahajati v družbo. Sprva sem pila sok, kasneje pa sem se pridružila prijateljem in prijateljicam na plesu s kozarčkom pijače. Kadar sem naročila sok, so me hecali, naj pijem vsaj aperitiv ali pivo, največkrat pa so naročili kar za celo omizje vino ali kaj močnejšega. V tovarni so se proslavljali rojstni dnevi, rojstva otrok in druga praznovanja, ki tudi niso minila brez pitja v garderobah ali pa kar za strojem v kavnih skodelicah.

Pitja ob raznih priložnostih sem se tako navadila, da sem tudi jaz mislila, da moram za praznik prinesiti polno torbo pijače v tovarno in tako sem začela alkohol že kupovati, sprva samo za v omarico v garderobi, kasneje pa sem imela alkohol vse pogosteje tudi doma.

Ko sem se poročila, sem s svojimi navadami nadaljevala. Ob vsaki težavi v družini sem mislila, da bo lažje, če bom kaj spila, toda kmalu sem ugotovila, da je bilo težave v vinjenem stanju težje reševati, kajti mož je moje pitje opazil in težav je bilo vedno več.

Pogosto sem morala tudi na delu v garderobo po robec, pa kuhat kavo, pa pomivat skodelice, ... kajti tam me je čakala moja steklenica. Hudo mi je bilo, ko so na delu ugotovili zakaj tako pogosto hodim v garderobo, doma pa je tudi mož rekel, da tako ne more biti, kajti tudi on je našel steklenice v shrambi.

Pregovarjali so me v tovarni, pregovarjal me je mož, toda moje pitje je bilo že tako daleč, da je od kozarca sama nisem več uspela odtrgati, čeprav sem dolgo trdila, da to lahko naredim. Uspelo mi je nekaj dni, tudi nekaj mesecev, potem pa sem spet kupila pijačo in pila. Tudi neopravičeno sem izostala z dela,

dobila sem disciplinsko kazen, piti pa nisem nehala. Pogosto sem razmišljala, zakaj ravno jaz ne bi smela piti, saj so pile tudi sodelavke v garderobi in prijateljice na zabavah.

Končno sem se znašla zaradi neopravičenih izostankov ponovno na disciplinski komisiji, mož pa je tudi rekel, da v takem zakonu ne bo mogel živeti še naprej in pred otroci skrivati mojega pitja. Vedela sem, da me otroci pogrešajo, saj se je pogosto zgodilo, da sem vinjena obležala, ko so me najbolj potrebovali.

Po mnogih razgovorih sem se odločila za zdravljenje. Razmere na delu in doma so se že uredile, mož mi pogosto pove, da kar ne more verjeti, da spet lepo živimo. Jaz pa gledam mlade sodelavke, ki se uvajajo v navade, ki so mi prinesle veliko hudih trenutkov, veliko stisk in strahu. Razmišljam, zakaj se disciplinko ukrepa šele takrat, ko je človek že tako odvisen od alkohola, da se mu sam ne more več odpovedati, zakaj zakonci ne ukrepajo prej, zakaj ... se v naši družbi nihče ne more veseliti brez alkohola, ki v mnoga življenja prinese toliko hudega.

ZA BOLJŠE DELOVNE POGOJE

Odbor sveta Zveze sindikatov Jugoslavije razpisuje
NAGRADNI NATEČAJ ZA INOVACIJE S PODROČJA
ZBOLJŠANJA POGOJEV IN HUMANIZACIJE DELA.

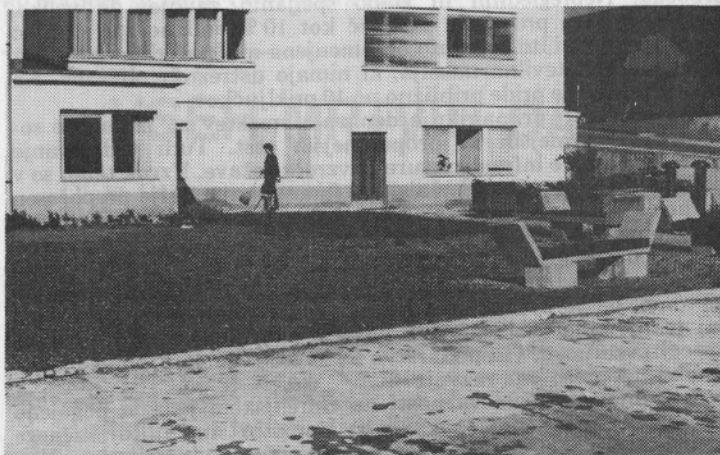
Nagrade v zneskih 10, 20 in 30 tisoč dinarjev bodo podeljene ob prazniku dela – prvem maju 1982.

Pravico do sodelovanja na natečaju imajo vsi delavci, katerih inovacije zboljšujejo delovne pogoje, zmanjšujejo težke posledice poškodb pri delu, humanizirajo delo, zboljšujejo varnost delavcev pri delu, zmanjšujejo invalidnost delavcev in podobno.

Prednost pri ocenjevanju bodo imele inovacije, ki so v praksi že uveljavljene.

Martin POHLEVEN, strojni ključavničar ima posebnega konjička. Všeč so mu avtomobili, posebno mercedesi. Ker pa skoraj nima možnosti da bi imel pravi mercedes, se je stvari lotil po svoje. Iz starega DKW letnik 1966 je po štiriletnem delu napravil svojevrstno vozilo po svoji zamisli.

Da ne bomo samo grajali, tokrat pohvalni posnetek zelenice pred telefonsko centralo.

Marjan MARKIČ

BORBA NARODOV JUGOSLAVIJE ZA MEDNARODNO PRIZNANJE V OBDOBJU 1941–1945

POLITIKA ENOTNOSTI ODPORNIŠKIH SIL V DEŽELI DOKONČNO PROPADE

Jugoslovanski narodi, ki so stopili v oboroženo borbo proti okupatorju, so se od prvega dne borili tudi za mednarodno priznanje, čeprav je bilo to povezano s številnimi težavami, pa tudi z nenadomestljivimi žrtvami. Britanska, ameriška in sovjetska vlada so napram oboroženi vstaji jugoslovanskih narodov zavzemale politiko s stališča svojih medsebojnih odnosov v anti-fašistični koaliciji in s stališča krepitve svojega vpliva v bodoči Jugoslaviji. Velika Britanija je pričakovala, da bo z njeno pomočjo in s pomočjo jugoslovanske vlade, četniško gibanje na koncu le uničilo NOB in da bo tako njen vpliv v Jugoslaviji in na Balkanu po vojni zagotovljen. SZ je bila jeseni 1941 v izredno težki situaciji in ji je bila pomoč zahodnih zaveznikov nujno potrebna; zato ni hotela z njimi kaliti odnosov zaradi spora med četniki in partizani, zaradi česar je v nekaterih primerih pokazala čisti oportunistični odnos do NOB.

Vendar se razmere in dogodki v Jugoslaviji niso mogli spremeniti kljub takemu zadržanju velikih zavezniških sil napram NOG. KPJ je dosledno nadaljevala osvobodilno akcijo v boju proti okupatorju, četniško gibanje pa je kljub podpori iz tujine, dobilo značaj razredne akcije, usmerjene izključno na obratovanje razrednih interesov bivše buržoazije.

V borbi za nacionalno osvoboditev je NOG ostro postavilo dve alternativni: za, ali proti okupatorju. Čimbolj se je borba razvijala, tem manjša je bila možnost taktiziranja z okupatorjem. Zato sta ti dve alternativni prisilili predstavnike jugoslovanske buržoazije in njeno vlado v tujini, da se odkrito izreče glede borbe za nacionalno osvoboditev jugoslovanskih narodov. Glede na okrito sodelovanje četnikov Draža Mihajloviča z okupatorjem, posredno s tem pa tudi jugoslovanske vlade, ni bilo mogoče več postavljati vprašanja združitve četnikov in partizanov pod vodstvom ravnogorskega gibanja. Zato je politika pomiritve in združitve vseh odporiških sil v deželi doživela popoln poraz.

Vse to je zahtevalo od NOG maksimum naporov v borbi za mednarodno priznanje, ki pa je bilo v veliki meri odvisno od krepitve NOG, njegovega ugleda in mesta v naporih zaveznikov za dokončno zmago nad fašizmom. Vzporedno s krepitvijo pozicij NOG v antifašistični koaliciji se je slabšal mednarodni položaj Jugoslovanske vlade v emigraciji.

KREPITEV NOG IN ZAHTEVA VRHOVNEGA ŠTABA NOV DA ZAVEZNIKI PRIZNAJO PARTIZANSKO VOJSKO V JUGOSLAVIJI ZA VOJNEGA ZAVEZNIKA

V začetku 1942 se je vojno-politična situacija na bojiščih še nadalje razvijala v znamenju občasne premoči sil osi, medtem pa se je partizanska vojna v Jugoslaviji intenzivno razvijala po vsej deželi. Predvsem se je NOG močno okrepilo po prvi sovražni ofenzivi, ko se je pretežni del partizanskih sil umaknil v Sandžak. To je imelo za posledico hitrega razvoja in krepitve NOV v Črni gori, Sandžaku in v vzhodni Bosni. To je omogočilo, da je bila decembra 1941 formirana prva proletarska narodnoosvobodilna udarna brigada.

V šestih mesecih razvoja narodnoosvobodilne borbe so bili doseženi veliki uspehi; ti so okupatorji prisilili, da je vzdrževal v Jugoslaviji močne vojaške sile, ki pa jih je nujno potreboval na drugih frontah. Tako so jugoslovanski narodi s svojo borbo za nacionalno osvoboditev nudili tudi neposredno pomoč zaveznikom. Zato je Vrhovni štab NOV smatral, da se jugoslovanski narodi borijo ne samo za svojo osvoboditev, temveč tudi za osvoboditev vseh zaslužjenih narodov sveta, ki so dolžni v mejah svojih možnosti pomagati jugoslovanskim narodom.

Na osnovi takega položaja in vloge NOG se je Vrhovni štab odločil zahtevati podporo in materialno pomoč najprej pri Sovjetski zvezi. Po večmesečnem čakanju in zahtevi je Kominterni odgovorila, da SZ materialne pomoči ne more dati iz tehničnih razlogov. Glede zahteve Vrhovnega štaba, da se obsodi izdajalska dejavnost Draža Mihajloviča in jugoslovanske vlade je Kominterni vztrajala, da bo sovjetska vlada koordinirala v diplomatski dejavnosti.

Po tej akciji Vrhovnega štaba so sicer res izbila začasna nesoglasja med sovjetsko in jugoslovansko vlado zaradi sodelovanja četnikov z okupatorjem in zaradi podpore jugoslovanske vlade Draži Mihajloviču. Toda aprila 1942 je jugoslovanska vlada spet močno pritiskala na sovjetsko vlado, češ da naseda lažnim

poročilom in da naj že vendar nekaj ukrene, da bi partizani prenehali napadati četnike in priznali Draža Mihajloviča kot vodjo odporiškega gibanja. Taka aktivnost jugoslovanske vlade je seveda spravila sovjetsko vlado v dvom glede resničnosti trditev Vrhovnega štaba o stanju v Jugoslaviji in o sodelovanju Draže Mihajloviča z okupatorjem.

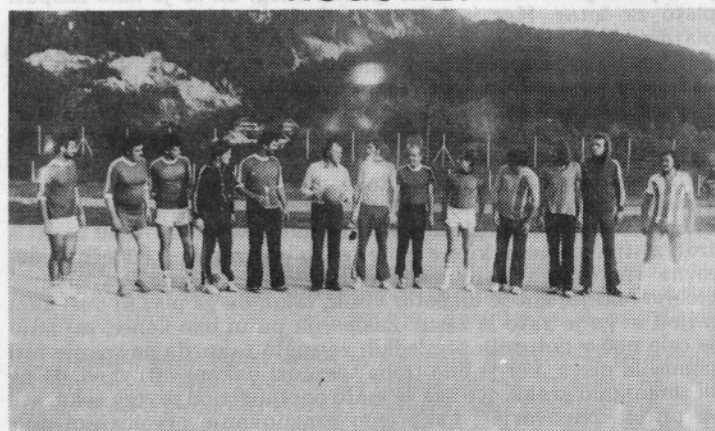
Jugoslovanska vlada je izposlovala tudi materialno pomoč za četniško gibanje in mednarodno moralno podporo s strani svetovne reakcije. Tako se je jugoslovanska vlada lotila krepitve četniškega gibanja, ko je spoznala, da je politika sporazuma med četniki in partizani popolnoma propadla. Vladina akcija je uspela. Marca 1942 je bila poslana v štab Draže Mihajloviča prva britanska misija, ki je tragično končala z ubojem vodja misije majorja Atertona. Velika Britanija je začela pošiljati znatno materialno pomoč Mihajloviču, s čimer je posredno krepila četniško gibanje. To pa je dajalo Mihajloviču legitimacijo zaveznika, kar je imelo tudi določeni politični značaj. Jugoslovanska vlada je s posebno noto zahtevala pri britanski vladi, da londonska propaganda takoj preneha urgirati in siliti Mihajloviča ter jugoslovanske narode na splošno ljudsko vstajo.

Vrhovni štab in CK KPJ sta povečala aktivnost. CK je zagrozil, da bo odkrito napadel in razkrinkal londonsko vlado, če bo še naprej podpirala četniško gibanje, ki se bori na strani okupatorja in predlagal, da se osnuje nova vlada iz demokratiških elementov živečih v deželi in v tujini. Ostro je protestiral proti propagandi radia London, ki je oddajal v korist Mihajloviča. Aprila 1942 je CK zaprosil Kominterno, da preko radijske postaje »Svobodna Jugoslavija« popularizira Vrhovni štab NOV in posamezne partizanske voditelje; tako je že v začetku maja emitirala podatke o nekaterih članih Vrhovnega štaba. Vrhovni štab je 13. maja zahteval od Kominterne, da protestira pri britanski vladi, ker četniki uporabljajo britansko orožje proti partizanom in s tem pomagajo okupatorju. Skratka, Vrhovni štab in CK sta ukrenila vse potrebno, da se prepreči takšna izdajalska politika, ki jo vodi jugoslovanska vlada ne samo proti jugoslovanskim narodom marveč tudi proti zaveznikom. Tito je ves ogorčen dejal v eni izmed depeš: mar se v Londonu ne more ničesar ukreniti proti taki izdajalski politiki. Konec maja 1942 je ponovno obrazložil Kominterni o četniških akcijah in vztrajal, da se obrzda takšna propaganda jugoslovanske vlade.

Aktivnost in protesti Vrhovnega štaba in CK so imeli določen uspeh. Od začetka maja 1942 dalje je radijska postaja »Svobodna Jugoslavija« prinašala vedno več vesti o borbah in uspehih partizanskih odredov. Sovjetska vlada je kazala vedno večje nezadovoljstvo napram politiki jugoslovanske vlade. Spor med obema vladama pa je imel pozitiven učinek za mednarodno priznanje NOG šele v avgustu 1942. Sovjetska vlada je potem smatrala, da je NOB eden od elementov antifašistične koalicije, ter da se politični cilji in mednarodni problemi NOB morajo tretirati s stališča splošne borbe proti silam osi.

Dolgotrajno čakanje na takšno spremembo stališč o stanju v naši deželi je bila več kot prevelika žrtev za jugoslovanske narode, ki se niso borili samo proti okupatorju in njihovim sodelavcem, marveč tudi proti fašizmu v svetu sploh. Tako je NOB priznana kot sestavni del splošne antifašistične koalicije in zelo pomemben zavezniški faktor v vojni proti silam osi.

NOGOMET

Vzdrževalci proti montaži.

ALPINISTIČNA ODPRAVA LHOTSE 81'

DELO OD TABORA III. NAVZGOR

Peter se je odločil, da gre naprej in potegne 180 m vrvi. Nevarnosti so prežale na nas na vsakem koraku. Plazovi, kamenje pa še globoko predirajoči sneg, da o mrazu sploh ne govorim. Le s težavo je Peter napredoval. Nekajkrat se je ustavil, da se je malo ogreval in ko je ravno potegnil vso vrv za seboj, je pričelo snežiti. Kaj hitro smo pričeli sestopati in tudi kmalu srečali sneženega moža Čito, ki je pozabil vetrovko in je bil čisto bel od plazov in sneženja. Kljub hitrosti so nas plazovi že prehitevali in nam že pred dvojko napravili past, ki smo jo le s težavo premagali. Še huje pa je bilo v daljnogledu, kjer sem imel po nekajminutnem visenju na fiksni vrvi le še malo upanja, da se bom rešil iz tega pekla. Utrujeni fizično in psihično smo pritarnali v bazo in šele tam sneli rokavice, nakar je Peter opazil pomodrele prste. Tolažil sem njega in sebe, da to morda le ni od mraza ampak od modrih rokavic, toda naslednji dan so prsti postali otekli in črni. Prvi davek smo že plačali pravzaprav Peter, pa ravno on, ki je bil tako delaven in tovariški, toda žal je bila zanj odprava končana. Ostala sva sama s Pavlom v takimenovani gradbeni skupini saj smo bili strokovnjaki za postavljanje šotorov – taborov na gori.

Toda delo ne sme zastati, zato sva postala še bolj delovna, pri čemer nama je vedno pred odhodom iz baze dajal glavno spodbudo ravno Peter. Čeprav je ostajal v bazi, sva ga imela vedno v mislih, kot da bi bil z nama. Kaj kmalu sva se morala spet vrniti v steno. To pot je šel z nama tudi Aleš. Imeli smo nekakšno inventuro opreme po taborih. Seveda nam vreme spet ni bilo naklonjeno vendar smo kar nekako rinili navzgor. Tudi nosači so bili podobni vremenu, saj so iz dneva v dan postajali bolj zahtevni z različnimi predlogi. Njihovo moč in neustrašnost je stena popolnoma uničila, zato se je nemalokrat zgodilo, da so nosili le pol določenega tovora, velikokrat lažje kot mi, pa so se kljub temu že sredi poti obrnili. Tovore so bili sposobni pustiti kjerkoli tako, da smo jih včasih le slučajno našli, ko smo odkopali sneg. Tudi pri tej turi za postavitev tabora štiri, sta se nosača obrnila na trojki, mi pa smo morali sami naprej z vso opremo za štirico. Ker so predhodne ekipe vrvi do tam že napele, se je Aleš odločil, da bo gazil, midva s Pavlom pa sva nesla čez 20 kg težke nahrbtnike proti 7200 m visoki steni. Popoldan je že bilo, ko smo končno skopali plato in postavili šotor. Aleš se je odpravil nazaj v dolino, midva pa sva v naletovanju snežink pritrčila šotor z dolgo plezalno vrvjo, da naju ne bi ponoči odneslo. Noč je bila zelo mrzla in ker sva bila prvič na tej višini, kljub vsem celodnevni naporom nisva spala, le sem pa tja sva malo zadremala, pa že spet klepetala in delala načrte za naslednji dan. Komaj pa se je dobro zdanilo, že sem se zakadil v na oko lahko steno visoko okoli 20 m nad šotorom. Težave pa so bile večje kot se je videlo in sem potreboval okoli štiri ure, da sem se prebil čez, nato pa spet pot v dolino, vse daljša vse težja, vendar polna upanja na počitek, pošto, hrano, o ponovni vrnitvi ni bilo časa razmišljati.

V bazi je bilo vedno zanimivo, postajalo pa je tudi vse bolj napeto. Vsaka skupina je pričela po tihem, nekateri pa celo na glas razmišljati o vrhu. Le najbolj preračunljivi so mislili svoje, vsi pa upali, da se bo vreme za finiše uredilo, da to nadčloveško garanje čimprej zaključimo. Kmalu je prišla spet vrsta na naju, da greva nazaj v goro. Vseskozi sva hitela kar se je dalo in opažala nove storitve, med najboljša pa je sodila kar udobna jarnica na štirici, vendar je bilo meni ljubše v šotoru, le hujši mraz je bil. Drugi dan sva se spet lepo natovorila in se le počasi vlekla po fiksnih vrveh proti prostoru, kjer naj bi bila petica. Že vsa zasnežena sva komaj dosegla strm plaz in po nekajurnem iskanju in prekopavanju le našla toliko globok sneg, da se je dalo skopati plato za šotor. Ker je bilo to pod skalo, ki naj bi zaključila plazove, se nama je zdel ta prostor tudi najvarnejši. Ko pa je bil šotor postavljen in sva ravno kuhala kaj za pod zob, je v strmini nad nama zaropotalo, kmalu za tem pa je začelo tresti šotor in le s težavo sem zaprl vhod. Kaj bi? Naj skočiva ven do vrvi. Toda ta varianta se ne bi obnesla. Odnoslo bi naju, predno bi dosegla vrv. Kar počakala bova, pa naj naju nese s šotorom vred v skoro 3000 metrsko globino, če nama je tako namenjeno. Skoro pol ure je grmel čez in okoli naju, ko pa se je končno umirilo, nisva vedela, kje sva, vendar se pogledati tudi ni dalo, saj je bil vhod zasut s trdo zbitim snegom, ki sva ga le težko odstranila. Le sreča in delovna vnema sta naju rešila najhujšega. Skopala sva namreč globljo luknjo, kot je bil šotor visok, tako, da ga plaz ni imel kam prijeti in ga je zato le zasul. Zasipanja pa ni bilo konec, saj naju je celo noč v polurnih presledkih zasipalo tako, da na spanje niti pomislila nisva, ker je bilo treba vseskozi odkopavati vhod, da ne bi zmanjkalo zraka. Ko sva se malo opomogla od prvega šoka, sva se pričela pogovarjati kako lepo praznovanje prvomajske noči imava, ko se doma po raznih planinskih domovih in na vsemogo-

Član odprave Lhotse '81 Filip Bence.

čih krajih veselijo, se midva boriva za svoj obstoj s to kruto naravo. Prepričan sem bil, če to noč ne osivim, da še lep čas ne bom. Vendar so skupine za nama doživljale ravno take trenutke le odnesti jih več ni moglo, saj je bil šotor iz dneva v dan globlje pod snegom. Zaradi redkega zraka je naslednja skupina porabila čez štiri ure časa, da je prižgala vžigalnik in z njim kuhajnik, v katerem pa je plin postajal skoro negorljiv tako, da ga je bilo treba prej s telesno toploto vsaj malo ogreti. Pravi pekel je bila ta petipetica, vendar druge možnosti ni bilo, saj se jam zaradi premalo snega ni dalo skopati. Midva sva se drugi dan zaradi slabega vremena le s težavo vrnila dolino, enako pa je naredila tudi skupina za nama, saj narava je pač narava, tu, v teh višinah ima pa sploh posebno moč.

Veliko je že bilo govora in ga še bo o tej petici, saj je bila to najhujša točka v steni. Vsakdo jo je po svoje doživljal, za vse, ki so prebili noč v tem šotoru, pa je bilo to nepozabno doživetje. Načrti za naprej so bile glede na prejšnje odprave enostavni, torej le še postaviti šestico in tam prespati, drugo jutro pa proti vrhu. Toda težave so bile tu prehude, da bi se to dalo narediti. Vsak je naredil, kar je bilo v njegovih močeh, potem pa žalosten odšel do skrajnosti utrjen v dolino. Kmalu sva bila na vrsti spet midva. Le s težavo sva se vlekla čez ledenik od enke, naprej pa nama je potegnili in sva vseskozi postavljala rekorde med tabori tako, da nama nazadnje skoro niso več verjeli, ko sva v štirih urah prišla od štirice do šestice pa še 150 m vrvi napela vmes. V prepričanju seveda da greva to pot res zadnjič, ali na vrh ali pa vsaj napeti čim več vrvi, da bodo naveze za nama morda le uspele. Napori so bili res skrajni, saj sva nosila okoli 15 kg opreme, pa še gazila sneg na čase do pasu, vendar nama je kljub slabemu vremenu šlo delo lepo od rok. Spet pa je prišlo do napake pri kisikovi bombi, katero je nosač prinesel prazno za nama. Zakaj, se ni dalo ugotoviti! Vendar je bil zaključek tak, da sem šel od petice naprej brez kisika. Bo šlo ali ne, to je bilo največje vprašanje, na katerega sem sproti dobival odgovor s prehojeno potjo. Pet, šest korakov, pa malo počitka in vlečenje vrvi za sabo, pa spet hoja, zraka pa vedno manj.

NAŠI PETDESETLETNIKI

ROZMAN ANI – šivanje golenic najzahtevnejše v šivalnici 512

NAŠE ISKRENE ČESTITKE

NAGRADNA KRIŽANKA

			AVNOJ	PRIPU-STITEV	JEZERO PRI LENIN GRADU	AMBROŽ BERTA	TOVARNA PIJAČ V MARIBORU	ZABUHLINA TELESA	29. XI. 1943	MLATENJE MLATEV	ANDREJ JEMEC	RDEČ DRAG KAMEN	SVET POD OBIRJEM	SAMOJED	VZDEVEK EISEN-HOVERJA
			PLANOTA, PLOŠČA						DEBEL KOSTANJ						
			POPUST PRI CENI, ODBITEK						NAS VESLAC (MATIJA) PRICETEK ORANJA						
			IVO DANEU			PLAZENJE LEZENJE ROD VOJSKE			Z		KARIKA-TURIST ROGELJ				
			POTISKAČ, PORIVAČ IGRALEC MARAIS								IVO ROBIČ ŽEN. IME			DEL OGRAJE	VRSTA VRBE
VZDRŽNOST ASKETOV, SAMOZATAJEVANJE			POPREK ODMERJEN DAVEK	OBROČEK V MATERIJCI IME IGRAČA RANERJA			PERZIJA NADA UPANJE					KOVANJE MAST ZA ŽGANJE			
PRISTROJ, NAPRAVA						REDOVNICA NOVINAR DELA (SAH) (BORIS)				DELAMARIS IME MONGOL VLADARJEV V BAGDADU					
FR. GENERAL VODJA PROSLULE QAS						NAŠE IME ZA GONOREJO TT. SLIKAR (GUIDO)							JEZERO V AZIJSK. DELU SZ	GRŠKA PREDPOVA POMEI ENOJEN	BOLGARSKA DINASTIJA KRALJEV
VRSTA TEKMOVANJA V ZNANJU					ČAPKOVA DRAMA RIM. BOGINJA PLODNOSTI	U	HOKEJSKI KLUB IZ CELOVCA	DRŽAVA V JUŽNEM DELU ZDA							
IME ČRKE, Š			PRISTAŠ NOETIKE SEBE					NIKO KRALJ			GRŠ. BOG LJUBEZNI BOXSARSKI KLUB		R		
ZASUTA JAMA S PRIDELKI								VRSTA SADRNEGA DREVJA							
KRAJ MED PARACIJOM IN NIŠEM								POLI-AMIDNA TKANINA							

Za zadnjo križanko smo dobili 75 rešitev. Nagrade je izžrebala naša sodelavka iz splošnega sektorja IVANKA HORŽEN – Razdelila pa jih je takole:
80 din – SNEDIC DAMJANA – 700
60 din – STUDEN DAMJANA – 300
40 din – PODGORŠEK METKA – 512
20 din – ZAPLOTNIK VKTOR – 500
20 din – ZALETEL MARJAN – 500

Rešitve današnje križanke pošljite v uredništvo Čevljárja najkasneje do 27. novembra 1981. Izžrebani reševalci dobijo nagrade v uredništvu Čevljárja.

ZAHVALE

Ob izgubi ljubljene sina

DARKA KOGOJA

se najtopleje zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz oddelka 512 za poklonjeno cvetje in denarno pomoč. Hvala sindikalni organizaciji tozda OBUTEV in delovni organizaciji PEKO.

Hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. žalujoča mama Joži Kogoj

Ob smrti moje drage mame

LJUDMILE SITAR

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam 512/1 za podarjeni venec, denarno pomoč, izrečena sožalja ter za spremstvo na njeni zadnji poti. Še enkrat vsem hvala!

žalujoča hčerka Vika Klemenc

Vsem sodelavkam in sodelavcem oddelka 524 se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in v bolnici. Iskrena hvala tudi vsem za denarno pomoč.

Lado Resman

ZVEČILNA NADLEGA

Brez nepotrebne jeze spravimo žvečilni gumi iz obleke. Vzamemo košček ledu, ga povijemo v papirnat prtiček in nekaj sekund držimo na žvečilnem gumiju. Brez težav se bo odlepil.

Žvečilni gumi pa ni samo za žvečenje. Kolikokrat se jezimo, ko privijamo vijake. Delo bo šlo hitreje od rok, če bomo na izvijajevo konico natakneli košček (prežvečenega) žvečilnega gumija. Vijak se bo prilepil na žvečilni gumi in nam ne bo več »nagajal«. Namesto žvečilnega gumija lahko uporabimo plastelin.

PRIŠLI ODŠLI

V TOVARNO

Šmid Igor, Škrjanc Tine, Pirih Ema, Čoragić Lidija, Meglič Peter, Logar Slavka, Božič Drago, Meglič Marko, Triler Božidar, Zevnik Sandi, Bjelovuk Rajka, Hančič Vlado

V BUDUČNOST

Zdelar Rosa, Štefančič Marija, Kraus Djurdjica, Horvat Anica, Martinčević Marija, Sacer Biserka, Fus Ana, Crnković Biserka, Mrazović Vera, Katanec Snježana, Čičkar Blaženka, Bedelja Ružica, Lisac Lidija, Pokos Ljubica, Ivanušec Mirjana, Košir Snježana, Vnučec Draženka, Serčer Dragica, Dorić Mirjana, Bacani Vesna, Repić Nadica, Krusec Stjepan, Salamon Anka

V MREŽO

Subotica	Forgo Terezija
Zagreb III	Dilber Jasna
Koprivnica	Pintarić Marija
Senta	Boroš Đevi Mihalj

IZ TOVARNE

Tadl Roman, Slabe Marijan, Bekš Marko, Bubalo Rajko, Mojzeš Katarina, Vester Iztok, Uzar Lili, Markič Terezija, Hrzenjak Slava

IZ BUDUČNOSTI

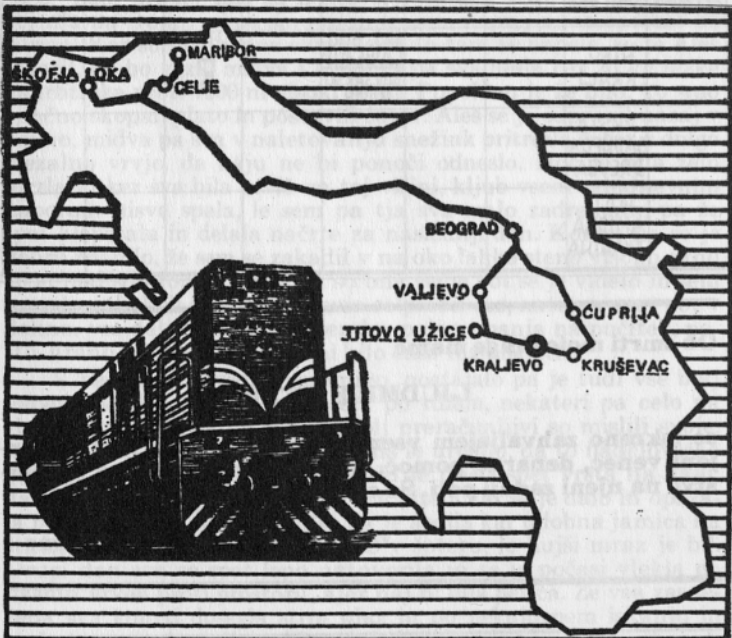
Mihalić Marija, Gizdavec Verica, Kamizaj Štefanija, Rajh Zdravko, Pavličević Anka, Salomon Anka

IZ MREŽE

Zenica	Dilber Jasna
Titograd I	Raičević Snežana
Split I	Čavka Ivan

PISALI SO NAM

VOZ BRATSTVA I JEDINSTVA

VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Naša sodelavka iz prodajalne Maribor I. je bila med potniki letošnjega vlaka »BRATSTVA IN ENOTNOSTI«.

Iz Kraljeva nam je poslala pozdrave. Imamo pa prošnjo. V prihodnji številki bi radi od nje izvedeli zakaj je odšla na pot, doživetja in vtise s poti.

Urednica

ZDRAVO

Spoštovani urednik Čevljarja, upam, da boste prejeli mojo pesem, ki jo prilagam za vaš časopis. Pesem je nastala ob vtisu neredov incidentistov in nacionalistov na Kosovu, ko so hoteli uničiti to, kar smo do sedaj z velikim trudom in veliko krvi zgradili. V upanju, da pesem odgovarja za objavo v vašem časopisu vas tovariško pozdravljam.

Vaš nekdanji štipendist — sedaj
vojak Rajko Sajovec

KOSOVSKI VIHAR

*Štiri leta borba je divjala
za svobodo in bodočnost.
Mnogi so življenja dali,
ostali kdo ve kje neznano v gozdu,
ostali kdo ve kje v taboriščih,
ostali kdo ve kje na pokopališčih.
Toda naš človek je bil vedno patriot,
zato svoboden je današnji rod.*

*Borba trajala je še naprej,
ljudje gradili novo so državo.
Sredi nje vsadili so drevo,
razrastle so se veje pod nebo.
Rasli so sadovi in zoreli,
v ponos so vsem,
edini imamo jih na svetu,
s spoštovanjem gledamo jih vsi na svetu.
Čuvamo jih vsi —
fantje, dekleta, delavci, občani —
vsi Jugoslovani.*

*In vendar se najde zajedalec,
ki ga moti mirna rast drevesa,
ki ga motijo zreli že sadovi,
ki ga motijo krvavih rok plodovi
in poskuša se zazreti v to drevo.*

*A naletel je na trdo lubje,
si polomil je zobe,
še naprej čeljusti je odpiral,
ker mislil je, da grize še.*

*Drevo,
ki so naši dedje in očetje ga vsadili,
drevo,
ki s krujo so mu zemljo gnojili;
tega drevesa,
nihče nikoli ne podre.
Nikjer na svetu ni viharja,
ki bi izruval korenine mu iz tal,
nikjer na svetu ni človeka,
ki bi mu sadeže obral.*

*Ko privršali bodo spet viharji,
branili bomo to drevo
kot bi ga branili naši dedje in očetje
in tovariš TITO!*

Še zadnji posnetek pred upravo stavbo.

UPOKOJILI SO SE

V oktobru so se od svojih sodelavcev poslovili in odšli v pokoj naše dolgoletne sodelavke:

HELENA BONCELJ iz montažnega oddelka 521,

SLAVKA JURKOVIČ šivalka golenic iz oddelka 512

MARIJA KOŠIR iz nabavnega oddelka

SLAVKA TERAN šivalka golenic v oddelku 512

ZORKA ŽARKIČ iz šivalnice 512

in sodelavec iz mehanične delavnice **STANE HOČEVAR**.

Vsem želimo veliko zdravih in zadovoljnih let in se jim zahvaljujemo za njihov življenjski prispevek pri ustvarjanju in razvoju naše delovne organizacije.

PeKa

DELAVKA – GOSPODINJA

POSKUSIMO SKUHATI KOSILO

Zaposlena ženska, ki je hkrati gospodinja ponavadi kuha kosilo ko pride iz službe. Le redke imajo kosilo na mizi po napornem delavniku. Za pripravo obrokov izbira živila, ki so hitro kuhana, zato primerna za pripravo jedi na hitro. Med taka živila sodi drobovina, ki jo štejemo med živila z visoko prehransko – fiziološko vrednostjo. Odlikuje se po polnovrednih beljakovinah, ki se količinsko lahko enačijo z beljakovinami v mesu. Drobovina vsebuje tudi veliko mineralnih snovi. Izmed vitaminov so najbolj enakomerno zastopani vitamini iz skupine B, v jetrih pa močno izstopa količina vitamina A, nekaj pa je tudi vitamina C.

Za hrano uporabljamo jetra, jezik, ledvice, možgane, pljuča, priželj, rajžlec, srce, vampe, vranico in kri. Ker vsebuje drobovina veliko holesterola jo izključujemo iz diete za znižanje holesterola v krvi, še prav posebno možgane, ki ga vsebujejo največ, ledvica, jetra in vranica.

Drobovina je okusna le, če je sveža, nekatera pa tudi skrbno očiščena (vampi). Na splošno je lahko pokvarljiva, še prav posebno tista, ki je rahlega tkiva in močno prekrvavljena (jetra, vranica, možgani, ledvice).

Danes nekaj o jetrih: Jetra so živilo z zelo veliko hranilno vrednostjo predvsem zaradi železa in vitamina A. Po kulinaričnih lastnostih prednjačijo jetra mladih živali, ki so svetlejše barve. Prenesejo le kratkotrajno toplotno obdelavo, pri predolgem kuhanju otrde. Iz istega razloga jih tudi solimo prav nazadnje. Jetra starih živali so okusnejša in mehkejša, če jih za nekaj ur položimo v mleko.

FOTO UGANKA

Kje je nastal posnetek?
Odgovore pošljite v uredništvo.

DRAGI DELAVEC!

Zahvaljujem se vam za odgovor pod zastavljeno uganko iz prejšnje številke Čevljar. Ne vem, če ste se sploh prepričali o pogojih na mojem delovnem mestu. Mislim, da lahko vsem povem v kakšnih pogojih vzgajam lončnice, ostalih rastlin pa sploh ne morem. Vsak, ki se vsaj malo spozna na rože ve, da v prostoru brez oken ne morejo rasti. Takšen je bil namreč moj bivši prostor, sedanji pa ni dosti boljši, saj ima eno majhno okno. Edini prostor za vzgojo in razmnoževanje imam v vzorčni sobi, kjer so mi odstopili okensko polico. Ima dosti svetlobe in toplote in kar je zelo pomembno je to, da je zaklenjen. Kjer pa ni zaklenjeno, pa izginejo vse lepe in nove rože, največ med dopustom.

Lončnici iz tiste fotografije kar dobro uspevata in sedaj v njih ni več cigaretnih ogorkov, včasih so bili še celo neugasnjeni. Cvetlični zaboji so žal tudi pepelniki. Okrasne rastline posadi in vzgoji vrtnar, njihova rast pa je odvisna od tistih, ki pri njih delajo in živijo.

Vem, da imam napake in gotovo ni nihče brez njih, zato sem tudi vesela, če me kdo nanje opozori, ker se zgodi, da jih tudi spregledam. Sem do pred kratkim delala polovičen delovni čas, tudi nisem mogla vse storiti pravočasno in zato je ostalo marsikaj nedovršenega, kar bom skušala v polnem delovnem času nadomestiti.

Prepričana pa sem, da delavec, ki je odgovoril na zastavljeno uganko ni brez napak, saj če bi bil bi se gotovo podpisal.

Vrtnarica

Pretlačena jetrna juha (4 osebe)

25 dag govejih jeter, 2 stari žemlji, 1 čebulica, poper, majaron, sol, 5 dag olja, 1 žlica moke, 1 1/2 jušne kocke, zelen peteršilj.

Seseklano čebulo svetlo prepražimo na 3 dag olja. Dodamo na rezinice narezana jetra in na kocke narezani žemlji. Vse skupaj prepražimo, nato zmeljemo na mesoreznic. Denemo v kozico kjer imamo ostanek olja, pomokamo, ne-

kajkrat premešamo, nato zalijemo z juho iz kocke. Začnimo s soljo, poprom, majaronom in sesekljanim zelenim peteršiljem. Dobro prevremo. Po želji lahko zakuhamo tudi 5 dag riža.

Jetrni zrezki s poprom (4 osebe)

1/2 kg svinjskih, telečjih ali junečjih jeter, 4–5 dag margarine ali olja, sol, grobo stolčen črn poper (ne zmlet), 2 1/2 dl mleka.

Jetra narežemo na 1 cm debele zrezke. Spečemo jih na vroči margarini ali olju. Na vsaki strani pečemo približno tri minute. Vzamemo iz ponve, denemo na pogret krožnik, obilo potresemo s poprom in shranimo na toplem. V ostanek masčobe v ponvi zlijemo mleko in ga pokuhamo da se zgosti v gostljato omako. Solimo po okusu in zlijemo po zrezkih. Na mizo ponudimo s krompirjevo solato.

ŠPORT REKREACIJA ŠPORT REKREACIJA ŠPORT

VZDRŽEVALCI Z NOGOMETNO ŽOGO

Na pobudo oddelka 522 smo odigrali prijateljsko nogometno tekmo. Organizacija je potekala brezhibno, izobesili smo plakate, izdelali smo dali spominska darila, da bi tekma izgledala bolj svečano. Nekaj dni pred tekmo je bila tema pogovorov nogomet, oziroma napovedi, kdo bo zmagal. »Šanse« so bile enakovredne.

Na igrišču se je zbralo veliko gledalcev, ki so bodrili igralce. Ekipa vzdrževalcev kot ponavadi spet ni bila kompletna. Ekipa sta nastopili v sestavi:

Vzdrževalci: Bojan Ropoša, Matija Radon, Tone Klemenc, Peter Perko, Jani Uzar in Tone Benedik.

Montaža: Lado Sedej, Beno Škrjanc, Dare Zupan, Božo Debevc, Alojz Fuks, Hazim Šehović, Marjan Hočevnar.

Tekmo je vodil Marjan Gašperlin.

Že v prvih minutah smo ugotovili, da bo tekma izredno težka.

Prvi polčas se je končal z 2:0 za vzdrževalce. V drugem polčasu so igralci montaže napadli z vso silo, da bi izenačili. Toda vzdrževalci se ne pustijo in borbeno nadaljujejo igro. Tekma se je končala s 5:2 za vzdrževalce. Sodnik je doboro opravil svojo nalogo.

V Zelenem bistroju, kjer smo zalili poraz in zmago, smo ugotovili, da so imeli igralci montaže pač športno smolo. Na njihovo željo smo odigrali povratno tekmo, ki naj bi pokazala, kdo je v resnici boljši.

Povratno tekmo je motil dež. Pogoji za igro so bili izredno težki.

Vzdrževalci so bili spet precej oslabiljeni, tekma pa izenačena. Končni izid je bil 4:2, spet zavzdrževalce.

MOTOCROSS

V letošnji tekmovalni sezoni v motocrossu, je na tekmovalnih za republiški naslov nastopal tudi naš štipendist Bojan Pavšek iz Bistrice. Bojan obiskuje zadnji letnik elektrotehnične šole. Vozil je v razredu do 50 ccm in to na motorju italijanske tovarne Ancillotti. Ta motor ima 15 KS in približno 12000. — obratov v minuti, zato so možne večje okvare na motorju, katerega mu je kupil oče ob pomoči AMD Tržič, za katerega Bojan vozi.

Bojan vozi že 4. leto. V prvem letu je na dirkah za državno prvenstvo zasedel 16. mesto. Naslednje leto je bil že na koncu sezone 14. Lani je zadnjič vozil dirke za državno prvenstvo, osvojil je solidno 9. mesto. Letos je AMZS organizirala samo dirke za republiško prvenstvo, sezono je zaključil na dobrem 6. mestu, vendar bi bilo lahko bolje, če ne bi ene dirke paузiral zaradi poškodbe kolena. V naslednji sezoni bo nastopal v razredu do 125 ccm. Želja mu je, da bi vozil motor japonske tovarne Suzuki, problem pa bo zagotoviti dovolj finančnih sredstev za nakup, saj še vedno tekmovalci ob nakupu tekmovalnega stroja plačajo carino, kot da to ni tekmovalni motor.

Še letošnje Bojanove uvrstitve.

1. V OREHOVI VASI — 4. mesto
2. ČRNOMELJ — 5. mesto
3. ČRNOMELJ — 4. mesto
4. ŠENTVID PRI STIČNI — 4. mesto
5. ŽIRI — 4. mesto
6. TOLMIN — 6. mesto
7. LEMBERG PRI ROGAŠKI SLATINI — 2. mesto

Letošnja sezona je zaključena, za naslednjo pa bo treba že sedaj pripraviti kondicijski plan in tekmovanja začeti z željo, da bi bilo še bolje kot do sedaj.

Jenkole

Z vzdrževalci so se pomerili tudi nogometaši tozda MREŽA. V njeni ekipi so nastopili: Miha Rožič, Franc Homan, Božidar Kaloper, Ivan Valjavec, Boštjan Močnik in Edo Mraz. Vzdrževalci pa so bili: Bojan Ropoša, Stojan Verč, Peter Perko, Tone Benedik, Matija Radon in Jani Uzar.

Tekma je bila prvi polčas zelo zanimiva in precej izenačena. Celih dvanajst minut je bilo treba čakati, da so gledalci videli prvi gol. Dosegli so ga vzdrževalci. Po samostojnem prodoru je namreč Perko s kakšnih desetih metrov s strani s silovitim strelom po tleh premagal vratarja Rožica potem pa se je odprlo. Na dva proti nič je povišal Radon s še lepšim in neubranljivim strelom od daleč. Na enak način je dosegel še tretjega, četrtega je dosegel zopet Perko po lepi in nesebični podaji Uzarja. Peti in šesti gol je dosegel Benedik, sedmega pa Uzar, ko mu je lepo podal Perko in se mu s tem revanširal za prej. Pri sedem proti nič sta se poškodovala Kaloper in Močnik. Ekipa Mreže je morala potegniti v ekipo dva mladince iz Bistrice, tako da smo tekmo lahko do konca odigrali. Še to. Med polčasom smo se slikali skupno z ekipo Mreže, za kar je poskrbel Lauseger Boris in še ekipa vzdrževalcev je naredila zamenjavo vratarjev. Na gol je stopil igralec Verč Stojan, v igro pa vratar Ropoša Bojan.

Častni gol za ekipo Mreže je dosegel novodošli igralec iz Bistrice, po lepi podaji Valjavca in napaki vratarja Verča. Osmi in s tem zadnji gol pa je zopet dosegel Perko. Tekma se je končala z izidom osem proti ena za vzdrževalce. Sodil je zelo dobro Zupan Jože, najboljši igralec tekme pa je bil vratar ekipe Mreže Rožič Miha, ki je ubranil vrsto nevarnih strelav nasprotne ekipe.

P. P.

čevljar

Glasilo delovne organizacije tovarne obutve PEKO Tržič n. sol. o. — Ureja uredniški odbor: Janez Kalíšnik, Edo Košnjek, Nataša Meglič, Marjan Markič, Anton Simonič, Karel Zajc, Ivan Zaplotnik, Vera Umek, Marija Slapar — glavni in odgovorni urednik. — Naslov uredništva: »PEKO« Tržič, telefon 50-260 int. 217. — Tisk TK Gorenjski tisk Kranj. — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 3200 izvodov v slovenskem in 1400 izvodov v srbohrvaškem jeziku. — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, štipendisti, vajenci in upokoјenci brezplačno.